

HET SPEL OF DE KNIK

Een spel tijdens de les bewegingsonderwijs, op het schoolplein of thuis op straat is vooral besteed aan de motorisch vaardige leerlingen. In onze cultuur zorgt het competitie-element ervoor dat kinderen een spel beleven als een spel waar het slechts gaat om de winst, de knikkers. En winnen kan alleen als je veel scoort. Motorisch vaardige kinderen kunnen voortdurend scoren en daarom vinden zij een spel bij voorbaat al iets geweldigs.

De minder vaardige leerlingen krijgen veel minder de kans een opvallende rol te spelen. Zij mogen vaak meedoen bij de gratie van..., of omdat er anders te weinig spelers zijn. Maar als je geen bal krijgt, altijd als eerste 'af' bent of nooit kan scoren, dan vind je er al gauw 'niets aan'. Ze verlaten teleurgesteld het spel.

Maar dat kan anders.

Jaap Adema

© 2006 De Blunderjies - Helmond

W

e praten met Hans Stroes uit Drachten, vakleerkracht en

bewegingsconsulent in de gemeente Smallingerland, waarvan Drachten de hoofdplaats is, en auteur van diverse boeken over bewegingsonderwijs.

Stroes: 'Kijk naar een spel als 'landje veroveren'. Er liggen een paar matten in de zaal en de leerlingen krijgen de opdracht een mat te veroveren door de anderen eraf te duwen. Dan zie je meteen dat de minder vaardigen zich aan het spel onttrekken en de motorisch vaardige kinderen het spel bepalen. Of eigenlijk: de minder vaardigen krijgen geen kans om mee te doen. Door het spel te veranderen in een

Bij de groene spelen staat of valt alles met een goede samenwerking.

KERS?

'Groen Spel' kunnen alle kinderen eraan meedoen. De opdracht wordt nu: zorg dat je met z'n allen op één mat komt te staan.'

Iedereen is betrokken bij het einddoel en als het lukt, is er sprake van een gezamenlijke beleving. Bij Groene Spelen gaat het om het proces en niet om het resultaat. Het samen een bewegingsopdracht volbrengen verdringt het competitie-element. De minder vaardige kinderen spelen nu een volwaardige rol in het spel. Met enthousiasme en inzet wordt er door iedereen meegespeeld. Voor de competitief ingestelde leerlingen is het soms wel een omschakeling, er valt immers niets te 'winnen'. Het is daarom verstandig de Groene Spelen geleidelijk in te voeren. Bijvoorbeeld door één Groen Spel per week in de les bewegingsonderwijs of op het schoolplein te introduceren. Afhankelijk van het succes kunnen dan Groene Spelen in het jaarprogramma worden opgenomen.

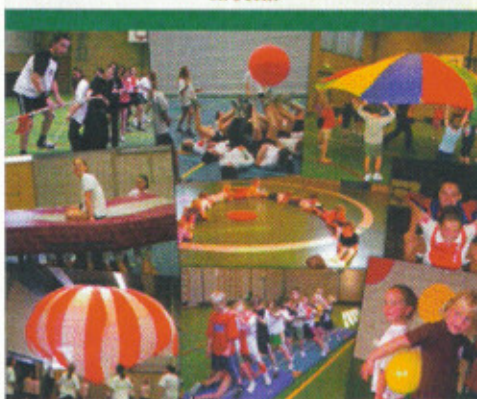
GROENE SPELEN

De oorsprong van de Groene Spelen (New Games) ligt in Amerika. In de jaren tachtig werden ze door de Groenwinkel, een Groningse milieubeweging, in Nederland geïntroduceerd. De New Games zijn alternatieve spelvormen waarin geen prestatiemeting voorkomt. De nadruk ligt op deelname door iedereen, samenwerken om een gemeenschappelijk doel te bereiken, rekening houden met elkaar en acceptatie van elkaars mogelijkheden en onmogelijkheden en plezier beleven aan het samen uitvoeren.

Hans Stroes vertelt: 'Bijna alle spelen zijn te veranderen in Groene Spelen. Door eenvoudige regelwijzigingen of wisselende teamsamenstellingen wordt het spel en niet het resultaat benadrukt. Een paar voorbeelden: Wie scoort bij voetbal, wordt

H. van den Einden
R. Pecht

Het boek "De Groene spelen" van H. van den Einden en R. Pecht is verkrijgbaar bij Uitgeverij Albert Sickler. Meer informatie is te vinden op www.lichamelijkeopvoeding.nl

keeper bij de tegenpartij. Wie bij trefbal een blokje omgooit bij de tegenpartij, haalt 'm op en zet het in het eigen speelveld neer. Zo wordt het voor de tegenpartij makkelijker om te scoren en moeilijker voor de eigen partij. Als je scoort bij basketbal, bepaalt de dobbelsteen hoeveel punten het team krijgt. Bij de estafette krijgt het team dat wint een grotere loopafstand en de ploeg die laatste wordt een voorsprong. Doel is om met alle teams tegelijk te eindigen terwijl iedereen zo hard mogelijk loopt. Er zijn veel materialen beschikbaar om tijdens de lessen bewegingsonderwijs en op het schoolplein te gebruiken. De bekendste zijn de parachute en de grote bal. Maar ook met ballonnen, stokken en touwtjes zijn leuke resultaten te behalen.'

PARACHUTE

De kinderen staan in een grote groep om de parachute heen. Op een teken wordt

de parachute vastgepakt en omhoog gezwaaid. Er komt lucht onder en er ontstaat een enorme bolvormige tent. De kinderen die een bepaalde kleur vasthouden lopen onder de tent door naar de overkant, zonder elkaar te hinderen. Succes en plezier is verzekerd en dit is slechts één van de vele varianten.

Hans Stroes noemt een aantal spelideeën op die allemaal groen zijn: de Gordiaanse of levende knoop, de lopende band, het visnet, de uitkijktoren, en trek 'm op. Allemaal activiteiten waarbij niet tégen elkaar, maar mét elkaar wordt gespeeld. Ze zijn allemaal terug te vinden op www.onderwijsmaakjesamen.nl, onder Groene Spelen.

Kan een school zomaar overstappen op Groene Spelen?

Hans Stroes: 'Leerkrachten zijn enthousiast over de Groene Spelen omdat ze signaleren dat de leerlingen op school steeds meer moeite krijgen met sociale omgangsvormen. Door het toenemende individualisme is het belangrijk dat kinderen leren samenwerken en samenspelen.' In de meeste grotere gemeenten zijn bewegingsconsultanten werkzaam, die schoolteams op weg kunnen helpen om Groene Spelen in te voeren. Door te starten met succesnummers als de parachute-spelen, de levende knoop en de aangepaste sportspelen komt de hele school in de ban van de Groene Spelen. Door de spelen geleidelijk te introduceren – in een periode van drie jaar – voorkom je dat de motorisch vaardige leerlingen ongemotiveerd worden. Er valt immers niets meer te winnen. Scholen die regelmatig 'Groen' spelen, merken dat er minder ruzies op het schoolplein >>